

Pressmeddelande:
2012-01-05

***Ekologisk status i regleringspåverkade avsnitt i Hedströmmen –
ett demonstrationsområde för restaurering och hållbar fiskförvaltning.***

Forskargruppen "Skog-Landskap-Samhälle" vid Skogsmästarskolan (SLU) i Skinnskatteberg har under 2011 inlett ett 3-årigt samarbete med Mälarenergi AB, Länsstyrelsen i Västmanland och Skinnskattebergs kommun för att undersöka ekologisk status i regleringspåverkade strömavsnitt i Hedströmmen.

Figur 1. Vårflöde vid demonstrationssträckan i Hedströmmen uppströms valvbron ett stenkast från Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg.

Samarbetet började med en förfrågan till Mälarenergi AB om vattenregleringsföretaget var intresserade av att få kunskap om förekommande fiskarter och vilka förutsättningar som finns för att bevara och förvalta ett självreproducerande och livskraftigt öringbestånd på en demonstrationssträcka i Hedströmmen. Mälarenergi gick med på att sponsra ett 3-årigt samarbete med SLU om att utveckla en demonstrationssträcka för studier, forskning och undervisning om hur man kan arbeta med restaureringsåtgärder och hållbar fiskförvaltning i regleringspåverkade vattendrag. Under våren 2011 utvecklades detta initiativ till ett lokalt naturvårdsprojekt (ett så kallat LONA-projekt) tillsammans med Länsstyrelsen i Västmanland och Skinnskattebergs kommun.

Inom ramen för LONA-projektet ska ytterligare ett antal regleringspåverkade strömsträckor i Hedströmmen undersökas för att få kunskap om hur olika fiskarter finns spridda och fördelade inom Hedströmmens vattensystem. Dessa resultat kommer sedan att utgöra underlag till en fiskförvaltningsplan som kommer att peka på förslag till aktuella restaureringsåtgärder tillsammans med hur det kan vara möjligt att utveckla en hållbar och anpassad fiskförvaltning i Hedströmmens vattensystem. LONA-projektet ska även tillgängliggöra information om Hedströmmens arter, livsmiljöer och ekosystem. Därför skall information från undersökningarna göras tillgänglig via informationsskyltar längs demonstrationssträckan som dessutom ska göras mer åtkomlig genom att installera bryggliknande informationsplattformar för studier, forskning och undervisning.

Figur 2. Elfisken utförda under 2011 visade på förekomst av **abborre, gädda, gärs, lake, mört, signalkräfta** och **öring**. Första bilden till vänster visar en elfiskad öring som mäts och återutsätts på demonstrationssträckan. Andelen sjölevande fiskarter i förhållande till strömvattenlevande arter som öring och stensimpa används för att uppskatta eventuell vattenregleringspåverkan. Stensimpan på mittenbilden, är en så kallad Natura-2000 art som förekommer både uppströms och nedströms demonstrationsträckan i Hedströmmen och betraktas normalt som en vanligt förekommande fiskart i strömmande vattendrag i Sverige. Stensimpan kunde något överraskande inte återfinnas på demonstrationssträckan vid höstens elfisken. På bilden längst till höger kan man se en typisk lekbädd för öring. Detta leksubstrat gynnar i första hand självreproducerande bestånd av öring men utgör även ett bottensubstrat som kan gynna stensimpan. Lekgrus har därför lagts upp efter demonstrationssträckan för att installeras och utvärderas under 2012-13.

Ambitionen med att anlägga en demonstrationssträcka i Hedströmmen är att skapa ett lokalt "sötvattenslaboratorium" som finns tillgängligt för forskning, undervisning och en bredare allmänhet. En ekologisk attraktion, en fältstation och en lokal komponent som ingår i forskargruppens svenska och internationella svit av landskap i skog och stad liksom på landsbygden som laboratorier för att utveckla kunskaper om och metoder för "diagnos" av hela landskap och avrinningsområden tillsammans med de blå-gröna infrastrukturernas funktionalitet. I detta ingår även studier gällande vilka kunskaper som behövs om ekologiska och sociala system för att kunna formulera kostnadseffektiva och fungerande blå-gröna infrastrukturer.

Figur 3. Demonstrationssträcka och "sötvattenslaboratorium" i Hedströmmen bredvid Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg.

Under slutet av 2011 påbörjade två studenter vid Skogsmästarskolan sina examensarbeten som handlar om att försöka utvärdera olika trädslags betydelse för vattendragets bottenfauna. Aktuellt inför 2012 är att fortsätta följa fiskförekomst och fisktäthet genom elfiske på demonstrationssträckan, samt att påbörja undersökningar vid andra regleringspåverkade strömsträckor i Hedströmmen. Lekgrus och informationsplattformar kommer att installeras på demonstrationssträckan och här finns även en förhoppning och ambition att involvera Skogsmästarskolans studenter och en nyfiken och intresserad allmänhet i Skinnskatteberg.

Biologen och forskarassistenten Johan Törnblom i forskargruppen ”Skog-Landskap-Samhälle” vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och Skogsmästarskolan i Skinnskatteberg fortsätter:

- Det känns mycket inspirerande att få möjlighet att undersöka vilka fiskarter och naturvärden som fortfarande kan finnas kvar i regleringspåverkade avsnitt i Hedströmmen, och efter analys och utvärdering omvandla denna kunskap till att utveckla praktiska och konkreta råd om aktuella restaureringsåtgärder och fiskförvaltningsmetoder. En förutsättning för detta projekt är ett genuint intresse och engagemang från Mälarenergi, Länsstyrelsen och Skinnskattebergs kommun. Om inte dessa aktörer hade varit intresserade av att få mer kunskap om vilka förutsättningar och utmaningar vi står inför när det gäller ekologisk status och hållbar fiskförvaltning i Hedströmmen, hade detta projekt inte varit möjligt.”

För mer information kontakta
Johan Törnblom
Johan.Tornblom@slu.se

